

DROBCI IZ GERONTOLOŠKE LITERATURE

Zbrala: mag. Simona Hvalič Touzery

Evropa: Ocena pokojninskih sistemov v petnajstih državah EU

Svetovalno podjetje Aon Consulting je izdalo barometer o pokojninah, v katerem analizira pokojninske sisteme v 15-ih državah EU (državah pred zadnjo razširitvijo Unije) in jih rangira. Pokazalo se je, da ima Portugalska najboljši pokojninski sistem v Evropi, sledita ji Irska in Nizozemska. Belgija ima najnižje ocenjen pokojninski sistem. Raziskovalci so se pri rangiranju osredotočili na štiri ključna področja: demografijo, dostopnost in vzdržljivost državnih pokojnin ter na parametre, ki se nanašajo na privatne pokojnine. Portugalska je na najvišjem mestu zaradi visoke stopnje rasti, daljšega obdobja zaposlitve in relativno dobrih državnih pokojnin. Belgija je na najnižjem mestu zaradi majhne stopnje rasti, še posebno zaradi nizke imigracije, poleg tega pa je njen pokojninski sistem eden najbolj skopih v Evropi. Več informacij o poročilu dobite na strani: www.aon.com/uk/en/about/Press_Office/pensions_map.jsp

Objavljeno v: *ILC Policy Report*, december 2005:2.

Evropa: Starajoča se evropska delovna sila

Organizacija ILC je objavila osem strani dolgo poročilo o položaju starejših delavcev v Evropi (The Ageing European Workforce), v katerem so predstavili nacionalne primere osmih držav. Cilj poročila je, da bi politiki mogli prepoznati ukrepe, ki bodo vodili k bolj enakopravni participaciji starejših delavcev na trgu delovne sile. Sicer pa je zaposlovanje starejših delavcev šele pred kratkim postalo problematika zanimiva za evropske politike. Evropski svet je leta 2001 v Stockholmu postavil cilj, da doseže 50% zaposlenost med starejšimi delavci. Na srečanju Evropskega sveta v Barceloni leta 2002 so se zavzeli, da do leta 2010

v EU za pet let povečajo upokojitveno starost. Zahvaljujoč evropski direktivi o enakem obravnavanju (European Equal Treatment Directive) je diskriminacija na podlagi starosti (starostna diskriminacija) postala nelegalna v vseh sferah zaposlovanja. Države članice morajo to direktivo vključiti v svoje nacionalne zakonodaje do leta 2006. Več o položaju starejših delavcev v Evropi lahko preberete v celotnem poročilu, ki je na strani: http://www.ilcusa.org/_lib/pdf/Aging%20Workforce.pdf

Objavljeno v: *ILC*, <http://www.ilcusa.org/>.

OECD: Staranje in politike zaposlovanja

Že v prejšnji reviji smo opozorili na serijo nacionalnih poročil o staranju in politiki zaposlovanja (Ageing and Employment Policies), ki jih je izdala OECD. Sedaj so se obstoječim 21-im nacionalnim poročilom pridružila še poročila za Dansko, Nemčijo, Kanado, Avstrijo in Nizozemsko.

Dansko poročilo je pokazalo, da je v nekaterih vidikih Danska pripravljena na staranje prebivalstva veliko bolje kot večina držav OECD, kajti njeno prebivalstvo se stara počasneje, poleg tega pa ima visoko stopnjo delovne aktivnosti med starimi moškimi in ženskami. Kljub temu pa se še vedno številni stari Danci in Danke upokojijo pred uradno upokojitveno starostno mejo 65-ih let, zato morajo vpeljati nove ukrepe, kot je ukinitvev prostovoljnega zgodnjega upokojevanja, promoviranje ugodnega delovnega okolja za starejše ljudi ipd.

Tudi v Nemčiji mnogi prenehajo delati pred uradno določeno upokojitveno starostjo 65-let. Delež zaposlenih starih ljudi je pri njih veliko nižji kot na Danskem, saj sta v starosti od 55 do 64 let zaposlena samo dva od petih ljudi, kar je nižje od povprečja držav OECD. V poročilu

opozarjajo na ovire pri zaposlovanju starejših in ponujajo rešitve za premagovanje le teh.

Poročilo o Kanadi je pokazalo, da je ta država na staranje prebivalstva med bolje pripravljenimi državami OECD. Njihovo prebivalstvo se ne bo staralo tako naglo kot v drugih državah, reforma je izboljšala pokojninski sistem, tudi zaposlovanje starih Kanadčanov se je izboljšalo. Kljub temu je treba slednje še izboljšati, saj je stopnja zaposlenosti starejših ljudi še vedno nižja od povprečja OECD.

Poročilo o Avstriji opozarja na velike izzive glede zaposlovanja starejših delavcev, ki so pred državo. Večina Avstrijcev se upokoji pred uradno določeno pokojninsko starostjo.

Tudi na Nizozemskem je delež zaposlenih starih ljudi pod povprečjem OECD, čeprav so stanje izboljšali.

Skupno vsem omenjenim poročilom je priporočilo OECD, da te države razširijo zaposlovanje starejših delavcev, da to vzpodbujajo in umaknejo ovire, ki zmanjšujejo delovno aktivnost starejših. Poročila najdete na uradni spletni strani OECD (www.oecd.org).

Objavljeno v: *ILC Policy Report*, oktober 2005:3-4, december 2005:2-3.

Velika Britanija: Ženske in pokojnine

Oddelek za delo in pokojnine iz VB je izdal poročilo o ženskah in pokojninah (Women and Pensions: The Evidence), v katerem so proučili, na kakšen način javni in privatni pokojninski sistem v VB vplivata na ženske. Kljub temu, da se je pokazal napredek v zmanjšanju revščine med ženskami, je na tem področju potrebno še veliko storiti. Npr. 1,3 milijone od 1,9 milijonov ljudi, ki so bili dvignjeni iz absolutne revščine s pomočjo britanskega kreditnega pokojninskega sistema, je bilo žensk. Poleg tega bodo imele do leta 2025 ženske enake osnovne pravice do državnih pokojnin kot moški. Danes ima le 30% žensk, ki se upokojujejo, pravico do polne osnovne državne pokojnine. Samo 38% žensk v delovno aktivni

dobi danes prispeva v privatni pokojninski sistem v primerjavi z 46% moških. Na splošno moški v povprečju prejemajo tedensko £50 do £100 višje prihodke iz privatne pokojnine kot ženske iste starosti. Spoznanja iz tega poročila bodo pomembna za prihodnje razprave o pokojninski reformi v VB. Poročilo, dolgo 160 strani, najdete na: www.dwp.gov.uk/publications/dwp/2005/wp/women-pensions.pdf.

Objavljeno v: *ILC Policy Report*, december 2005:3.

Velika Britanija: Turnerjevo poročilo

Britanska pokojninska komisija (Pensions Commission) je izdala dolgo pričakovano poročilo o nacionalnem pokojninskem sistemu, poznano tudi kot Turnerjevo poročilo (A New Pensions Settlement for the 21st Century). Poročilo ponuja obsežen načrt za javne in privatne pokojnine, s katerim se bodo poskušali odzvati na demografske spremembe in na slabosti trenutnega pokojninskega sistema. Eno izmed priporočil je, da bi naredili državne pokojnine bolj velikodušne in univerzalne. Sicer pa v poročilu obravnavajo vrsto drugih pomembnih reform. O njih si lahko več preberete na: www.pension-commission.org.uk.

Objavljeno v: *ILC Policy Report*, december 2005:3.

Afrika in bližnji vzhod: Pokojnine na bližnjem vzhodu in severni Afriki

Svetovna banka je izdala poročilo o pokojninah na srednjem vzhodu in v severni Afriki (Pensions in the Middle East and North Africa: Time for Change), v katerem poudarja, da so pokojninski sistemi v teh regijah pod vse večjim pritiskom in da nujno potrebujejo reforme. To poročilo je prvi tovrstni regionalni pregled več kot tridesetih pokojninskih sistemov iz trinajstih držav. Vključuje bogate informacije o institucionalnem, demografskem in finančnem stanju teh držav. V poročilu ugotavljajo, da te države zaosta-

jajo v reformi pokojninskih sistemov delno tudi zaradi napačnega mišljenja, da je pokojninska kriza povezana samo s staranjem prebivalstva, ter da imajo ti narodi še vedno mlajšo delovno silo. V poročilu to napačno razmišljanje razgrnejo in poudarijo, da so problemi strukturalni in ne demografski (npr. da države nimajo dobro oblikovanega pokojninskega sistema ter da večino delovne sile ni vključene v formalno pokojninsko varčevanje itd.). Avtorji poročila predlagajo vrsto ukrepov, ki bi omogočili vladam, da postopno reformirajo in okrepijo pokojninske sisteme in se s tem v prihodnosti izognejo krizi. Celotno, 286 strani dolgo poročilo, dobite na: http://site-resources.worldbank.org/INTMENA/Resources/MENA_Pension_Reform_Complete.pdf.

Objavljeno v: ILC Policy Report, september 2005:4.

Evropa, Japonska: Promocija zaposlovanja starejših v Evropi in na Japonskem ter migracije oskrbovalcev starih ljudi

Organizacija AARP je izdala poročilo o zaposlovanju starejših v Evropi in na Japonskem, ki je odziv EU in Japonske na staranje prebivalstva in visoke stroške pokojnin, obenem pa analizira pobude za zaposlovanje starejših ljudi. Japonska tovrstno zaposlovanje zelo vzpodbuja in ponuja subvencije delodajalcem, če zaposlijo starejše delavce ali pa jih obdržijo v službi. V EU so prekinili z vzpodbujanjem k zgodnejšem upokojevanju, zagotavljajo bolj fleksibilno delo in možnosti upokojevanja, se borijo proti starostni diskriminaciji ter seznanjajo delodajalce s potencialnim zmanjšanjem dostopnosti delovne sile. V poročilu tudi omenjajo, da ta problematika v ZDA še ni dosegla tolikšnega zanimanja.

Pri AARP so izdali še drugo poročilo, in sicer o kvaliteti oskrbe, ekonomskem razvoju in mednarodni migraciji delavcev, ki stari ljudem zagotavljajo dolgotrajno nego (We Shall Travel On[®]: Quality of Care, Economic Development, and the International Migration of Long-Term

Care Workers). V njem proučujejo demografske, družbene in politične dejavnike, ki so povečali migracijo delavcev, ki zagotavljajo dolgotrajno nego, iz dežel v razvoju v razvite dežele. V poročilu posebej obravnavajo situacijo na Japonskem, Švedskem, Norveškem, Italiji, Avstriji, VB in v ZDA. Posebno pozornost namenijo problemu tovrstne migracije za dežele v razvoju.

Objavljeno v: ILC Policy Report, november 2005:4.

Afrika: Poročilo o staranju in revščini v Afriki

Svetovna Banka in Razvojni program Združenih narodov sta oktobra objavila poročilo o staranju in revščini v Afriki ter o vlogi socialnih pokojnin (Ageing and Poverty in Africa and the Role of Social Pensions), v katerem proučujeta možnost zagotavljanja neprispelnih pokojnin v petnajstih revnejših podsaharskih afriških državah. Študija je pokazala, da bi bili stroški takšnih prizadevanj previsoki, saj bi znašali med dvema in tremi odstotki BDP vsake države. Zato so predlagali, da bi bile tovrstne pokojnine namenjene manjšem segmentu starih ljudi, in sicer tistim, ki so stari nad 65 let in živijo v gospodinjstvih, ki so pod nacionalno določeno mejo revščine. Stari ljudje v Afriki so pod močnim bremenom, saj zaradi smrti odraslih otrok zaradi AIDSa vodijo gospodinjstva in skrbijo za osirotele vnuke. Stari ljudje v proučevanih petnajstih državah se med seboj precej razlikujejo, zato avtorji poročila predlagajo nacionalne študije, v katerih bodo ocenili situacijo in našli finančno najbolj ugodne rešitve.

Objavljeno v: International update. Recent developments in foreign public and private pensions. Dec. 2005: 4. SSA Publication No. 13-11712.

Svet: Stopnja odvisnosti

Za raziskovalce bo zanimiva kratka publikacija organizacije ILC o stopnji odvisnosti (The Dependency Ratio What is It, Why Is It Increasing, and What Are the Implications?), ki jo avtor definira kot število oseb mlajših od

18 let in starejših od 64 let na število oseb med tema starostima. Sicer pa lahko stopnjo odvisnosti delimo na podskupini: ena se nanaša na mlade ljudi, druga na stare. Avtorji se v raziskavi sprašujejo, zakaj se ta stopnja povečuje in kakšne so posledice tega. Višanje stopnje odvisnosti je neizogibna posledica zmanjšanja rodnosti in prežgodnje umrljivosti in je deloma odraz daljšanja življenjske dobe. Avtor meni, da tudi v trenutnem političnem okolju ekonomsko breme zaradi zvišane stopnje odvisnosti ne bo tako visoko in sicer zaradi zmanjšanja življenjskega standarda – BDP se ne bo povišal, do česar bi morda lahko prišlo. Več o tem lahko preberete na: http://www.ilcusa.org/_lib/pdf/dependency.pdf

Objavljeno v: ILC, http://www.ilcusa.org/.

ZDA: Poročilo o ageizmu v Ameriki ter o medgeneracijskih povezavah

Ameriški center za dolgoživost (ILC-International Longevity Center USA) je izdal zanimivo 16 strani dolgo poročilo o diskriminaciji starih ljudi (ageizmu) v Ameriki. Poudarek poročila je na področjih, kjer je ta diskriminacija najbolj očitna. Vključili so dejstva in statistične podatke o odnosu do starih ljudi v družbi. Poudarek pa je na zlorabi starih ljudi, diskriminaciji na delovnem mestu, diskriminaciji v domovih za stare ljudi, diskriminaciji starih ljudi v medijih, marketingu za stare ljudi ter na storitvi hitre pomoči. Poročilo je na: http://www.ilcusa.org/_lib/pdf/ageism%20in%20america%20report%20cards.pdf.

ILC je objavil še drugo poročilo in sicer o medgeneracijskih povezavah (Intergenerational Connections: Older Volunteers in the Arts and Humanities), ki proučuje izbrane programe znotraj umetnosti in humanističnih ved, ki vključujejo stare ljudi in jih povežejo z mladimi ljudmi. Program je pokazal, da medgeneracijski programi znotraj umetnosti in humanističnih ved zagotavljajo pozitivno osnovo generacijam, da si delijo znanje in gradijo na odnosih. To poročilo ponudi splošen pregled

najboljših praks, ki lahko služijo kot osnova za prihodnjo rast medgeneracijskih programov znotraj omenjenih ved. Poročilo, dolgo 54 strani, najdete na: http://www.ilcusa.org/_lib/pdf/Metlife%20Intergenerational%20Connections.pdf.

Objavljeno v: ILC Policy Report, januar 2006:5.

Svet: Ageizem

The Journal of Social Issues (letnik 61, št. 2; junij 2005) je posvetil celotno številko revije raziskavam in študijam povezanim z ageizmom, kot imenujejo diskriminacijo starih ljudi. Članki obravnavajo začetke pojava ageizma in njegove oblike ter ponujajo teoretični vidik gledanja na ta pojav. Ena izmed študij je pokazala, da imajo stari ljudje, ki pogosteje gledajo televizijo, bolj negativno podobo staranja. Ob tem omenjajo načine, kako pomagati stari ljudem, da bi se zavedli negativnih stereotipov, ki jih prinaša televizija, ter se tako bolje spopadli z ageizmom. Povzetke člankov najdete na strani: www.spssi.org/2005_2.htm.

Objavljeno v: ILC Policy Report, junij 2005: 5.

Litva: Starostna diskriminacija v Litvi

V magistrski nalogi, ki jo je na Univerzi Vilnius pripravila Vita Petkeviciute, je obravnavano doživljanje starostne diskriminacije v vaški skupnosti Alytus v Litvi. Kot druge države EU se tudi Litva sooča z izzivi, ki jih prinaša staranje prebivalstva. Ena od glavnih ovir za aktivno staranje pa je starostna diskriminacija, do katere lahko pride pri zaposlovanju, izobraževanju, zdravstvenem varstvu, socialnih storitvah in drugod. Pokazalo se je, da stari ljudje v mestu Alytus ne želijo govoriti o starostni diskriminaciji pri izobraževanju ter zdravstvenem in socialnem varstvu. Tem storitvam se raje izognejo, tako da problematika zanje ni bistvenega pomena. Stari ljudje pa so poudarili, da največjo starostno diskriminacijo občutijo na področju dela. Ti ljudje tudi niso bili seznanjeni s protidiskriminacijsko zakonodajo.

Objavljeno v: CoverAGE, Setember 2005:4.

Kanada: Projekcija prebivalstva

Kanadski statistični urad je izdal novo projekcijo prebivalstva s poudarkom na dramatičnem staranju prebivalstva. Po projekciji naj bi leta 2015 prvič v zgodovini, osebe, ki so stare 65 let in več, po številu presegle število otrok mlajših od 15 let. Ta razlika bo v prihodnje še naraščala. Do leta 2031 bo 8,9 do 9,4 milijonov starega prebivalstva in le 4,8 do 6,6 milijonov otrok. Stari ljudje bodo tvorili med 23% in 25% prebivalstva v primerjavi s 13% leta 2005. Več informacij najdete na straneh: www.statcan.ca/Daily/English/051215/d051215b.htm.

Objavljeno v: ILC Policy Report, januar 2006:3.

Japonska: Sprejet nov zakon o preprečevanju zlorabe starih ljudi in podpori oskrbovalcem

Na Japonskem so sprejeli nov zakon o preprečevanju zlorabe starih ljudi in podpori oskrbovalcem, ki ga na kratko imenujejo Zakon o zlorabi starih in preprečevanju le-te (Elderly Abuse Prevention Law). Po novem zakonu je zloraba definirana kot napad, ki lahko povzroči fizično poškodbo, spolno zlorabo, verbalno ali duševno zlorabo ter neustrezno upravljanje lastnine stare osebe. Nov zakon se nanaša tako na stare ljudi v institucijah kot v domačem okolju in zahteva od tistih, ki za zlorabo izvedo, da jo prijavijo lokalnim oblastem, ki bodo odgovorne za temeljito preiskavo o situaciji. Upoštevajoč, da bi preobremenjeni oskrbovalec lahko začel zlorabljati starega človeka, zakon zavezuje vse občine, da pripravijo namestitve za stare ljudi za kratkoročno obdobje in s tem zagotovijo oskrbovalcem, da si odpočijejo. Zakon bo stopil v veljavo 1. aprila 2006.

Objavljeno v: Masako Osako v ILC Policy Report, november 2005:2.

ZDA: Oskrbovalci v delovno aktivni starosti

Fundacija Commonwealth Fund je objavila publikacijo o oskrbovalcih v delovno aktivni

starosti. V poročilu so pozornost namenili neformalnim oskrbovalcem bolnih in invalidnih družinskih članov. Po podatkih iz poročila je 16 milijonov oskrbovalcev v delovno aktivni starosti. Ti posamezniki so manj verjetno zaposleni, če delajo, manjkajo v službi in bolj verjetno niso zdravstveno zavarovani. Posledično so številni oskrbovalci finančno ranljivi. Poročilo daje vrsto pobud za zmanjšanje bremena oskrbovalcev.

Objavljeno v: ILC Policy Report, september 2005:5.

Afrika: Poročilo o socialnem varstvu v Afriki

Social Security Administration (SSA) je izdala najnovejšo publikacijo o programih socialnega varstva v Afriki. (Social Security Programs Throughout the World: Africa, 2005). V njem daje natančen opis sistemov socialnega varstva v štiridesetih afriških državah. Ta in ostale publikacije iz te serije so namenjene raziskovalcem, politikom in drugim, ki želijo bolje razumeti različne načine pristopanja k izzivom socialnega varstva, da bi omogočili državam prilagoditi svoje sisteme socialnega varstva naraščajočim potrebam posameznikov, gospodinjstev in družin. To in druga poročila iz te serije dobite na strani: www.socialsecurity.gov/policy/docs/progdesc/ssptw/2004-2005/africa/index.html.

SSA je tudi izdala tudi mednarodno okrožnico (International Update) o najnovejšem razvoju v javnih in privatnih pokojninskih sistemih v VB, Srbiji, Bahrainu, Poljski, Peruju, Kitajski in Keniji. Informacije dobite v septembrski in novembrski izdaji okrožnice: http://www.socialsecurity.gov/policy/docs/progdesc/intl_update/.

Objavljeno v: ILC Policy Report, oktober 2005:4, december 2005:3.

Svet: Nova študija o demenci

Najnovejša študija, ki jo je pripravila organizacija Alzheimer's Disease International,

postavlja v ospredje oceno, da je trenutno 24,3 milijone ljudi obolenih za demenco. Vsako leto se število primerov poveča za 4,6 milijone. Do leta 2040 se lahko število demenčnih poveča na 81,1 milijone. V študiji tudi poudarjajo, da večina (60% leta 2001) demenčnih ljudi živi v deželah v razvoju. Ta delež se bo še povečal in sicer na 71% do leta 2040. Hkrati ocenjujejo, da se bo število demenčnih tri ali štirikrat hitreje povečevalo v deželah v razvoju kot v razvitih državah. Do leta 2040 bo na Kitajskem toliko demenčnih ljudi kot v celem razvitem svetu skupaj. Na koncu poročila opozarjajo, da so nujne spremembe v odnosu do te bolezni, predvsem je treba povečati zavest o tej bolezni med politiki, zdravniki in javnostjo.

Objavljeno v: ILC Policy Report, januar 2006:4.

Svet: Demenca

The International Journal of Social Research and Practice (letnik 4, št. 3, avgust 2005) je izdal tematsko številko revije, ki je posvečena demenci. Obravnava politiko in prakso v zvezi z ljudmi, ki imajo okrnjene umske sposobnosti zaradi demence. Naštujemo nekaj člankov iz revije: zadovoljevanje potreb starih ljudi z demenco v Veliki Britaniji, zagotavljanje skupinske pomoči na domu odraslim z Alzheimerjevo boleznijo in intelektualno nezmožnostjo, primerjava poročil o bremenu družinskih in profesionalnih oskrbovalcev starih ljudi, oskrba starih ljudi z demenco ob koncu življenja, pomoč osebjem, ki v institucijah dela z demenčnimi ljudmi. Povzetke člankov dobite na strani: <http://dem.sagepub.com>.

Objavljeno v: http://dem.sagepub.com.

Velika Britanija: Prekomerna teža – nevarnost za izbruh Alzheimerjeve bolezni?

Študija, objavljena 29. aprila letos v reviji British Medical Journal navaja, da lahko debelost in prekomerna teža v srednjih letih povečata tveganje, da bo nekdo v starosti zbolel za Alzheimerjevo boleznijo ali druge oblike demence. V

študijo, ki je trajala 30 let, je bilo vključenih skoraj deset tisoč ljudi. Pokazala je, da je pri debelih ljudeh 74% večje tveganje za demenco kot pri ljudeh z normalno težo, pri ljudeh s prekomerno težo pa 35% večje. Ta vpliv se je še bolj pokazal pri debelih ženskah, pri katerih je bilo tveganje za pojav Alzheimerjeve bolezni in demence večje kot pri debelih moških. Raziskovalci ponujajo nekaj teorij za to spoznanje, na primer, da grede v možgane nekatere škodljive kemikalije, ki jih proizvajajo maščobne celice. Angleško študijo najdete na spletni strani: <http://bmj.bmjournals.com/cgi/content/abstract/bmj.38446.466238.E0v2>.

Objavljeno v: ILC Policy Report, maj 2005: 5.

ZDA: Sladkorna bolezen

Ameriški Centri za nadzor in preventive bolezni (CDC) so objavili podatke o razširjenosti sladkorne bolezni ali diabetesa v ZDA. 7% prebivalstva ima diabetes in več kot 6 milijonov posameznikov se tega ne zaveda. Nevarnost obolelosti za diabetesom se poveča s starostjo. Tako ima diabetes 21% Američanov starih 60 let in več, v primerjavi z 10% starih od 40 do 59 let. Sladkorna bolezen ostaja šesti glavni razlog za smrt. Več informacij najdete na: www.cdc.gov/od/oc/media/pressrel/fs051026.htm.

Objavljeno v: ILC Policy Report, december 2005:4.

ZDA: Poškodbe zaradi padcev

Ameriški nacionalni svet o staranju (NCOA), Fundacija Archstone in Svet za varnost na domu (Home Safety Council) so izdali poročilo, ki obravnava problematiko poškodb zaradi padcev med starimi ljudmi ("Falls Free: Promoting a National Falls Prevention Action Plan"). V njem opozarjajo, da vsako leto pade več kot tretjina starejših od 65 let. Med tistimi, ki padejo, jih 20 do 30% utrpeli poškodbe, ki posledično zmanjšajo njihovo mobilnost in neodvisnost ter povečajo verjetnost prezgodnje smrti. Poročilo izpostavlja

izzive in ovire povezane z nacionalno pobudo za preprečevanje padcev in ponudi več kot 30 ključnih strategij za organizacije, ki lahko posameznikom pomagajo zmanjšati nevarnost pred padci. Več informacij je na voljo na strani: www.healthyagingprograms.org.

Objavljeno v: ILC Policy Report, april 2005: 6.

Evropa: Neustrezna uporaba zdravil med starimi ljudmi

Raziskava, objavljena v marčevski izdaji ameriške znanstvene zdravstvene revije Journal of the American Medical Association, odkriva, da je med septembrom 2001 in januarjem 2002 okoli 20% starih Evropejcev vsaj enkrat uporabilo neustrezna zdravila na recept. Raziskava je tudi pokazala razlike med vzhodno in zahodno Evropo, saj v nekaterih državah delež neustrezne uporabe zdravniških receptov presega 40%. Nepravilna uporaba zdravil je povezana s slabim ekonomskim stanjem, polifarmacijo in depresijo. Avtorji raziskave predlagajo, naj bo EU v prihodnje bolj aktivna pri promociji ukrepov za izboljšanje predpisovanja zdravil starim ljudem. Več informacij dobite na: <http://jama.ama-assn.org/>.

Objavljeno v: ILC Policy Report, april 2005: 5.

ZDA: Spanje in stari ljudje

ILC je oktobra objavila rezultate študije (*Sleep and Healthy Aging Survey*) o spalnih navadah starih ljudi. Ugotovili so, da skoraj polovica (46%) starih ljudi spi manj kot sedem ur na noč ter da jih četrtnina meni, da imajo težave s spanjem. Čeprav 80% starejših odraslih priznava pomembnost spanja za njihovo zdravje, večina, ki ima težave s spanjem, ni zaradi tega deležna nikakršnega zdravljenja. Raziskava je tudi pokazala, da 53% ljudi, ki so zdravnikom omenili težave s spanjem, še vedno ni deležna zdravljenja. Anketirani so razvrstili dobro spanje na četrto mesto dejavnikov za zdravo življenje. Prvi trije dejavniki so dobra prehrana, mentalne vaje in

redno razgibavanje. Pokazalo se je tudi, da zaskrbljenost močno vpliva na spanje, še posebej je pri primarnih oskrbovalcih starih ljudi, saj jih je imela težave s spanjem kar polovica, ki so dejali, da so zaskrbljeni. Študija je še pokazala, da je vstajanje sredi noči za uporabo stranišča najpogostejše (43%) »spalno obnašanje« starih ljudi. Stari moški pogosteje kot ženske (38% proti 27%) trdijo, da imajo dober spanec vseh sedem dni v tednu. To velja tudi za 46% starih, ki so ocenili svoje zdravje kot zelo dobro. Študijo najdete na: www.ilcusa.org/media/default.htm.

Objavljeno v: ILC Policy Report, november 2005: 1.

Svet: Študija za boljše razumevanje razmerja med politiko in demografskimi spremembami

Ameriška raziskovalna institucija Korporacija Rand je izdala monografijo "Nizka rodnost, staranje prebivalstva: vzroki, posledice in politične možnosti" ("Low Fertility and Population Ageing: Causes, Consequences, and Policy Options"), ki predstavlja rezultate študije o tem, kako v državah EU politika in demografski trendi vzajemno vplivajo na socialno kohezijo in druge sociodemografske dejavnike. Poročilo najdete na stani: www.rand.org/pubs/monographs/2004/RAND_MG206.pdf.

Objavljeno v: ILC Policy Report, september 2005: 3-4.

Kitajska: Leta 2040 bo na Kitajskem 400 milijonov starih ljudi

Li Bengong, namestnik direktorja kitajske komisije za zaposlovanje starih ljudi, je povedal, da bo do leta 2015 na Kitajskem 200 milijonov starih ljudi, ta številka pa se bo podvojila do leta 2040. Leta 2004 je imela Kitajska 142 milijonov starega prebivalstva, to je bilo 11% celotne kitajske populacije. Kitajska se stara hitreje kot drugi narodi in je zato pred velikimi izzivi.

Objavljeno v: China Knowledge Press, Singapore, Oct. 11, 2005.

Francija: Animiranje v domovih za stare

Animiranje starih ljudi v domovih za stare je zelo pomembno, vendar pa je treba zagotoviti animiranje, ki ne obravnava starih kot otroke in ki upošteva različne telesne omejitve udeležencev. Zato je francoska Nacionalna fundacija za gerontologijo (FNG) pripravila DVD, na katerem so prikazali deset primerov, ki so jih nato komentirali strokovnjaki za gerontologijo – zdravniki, psihologi, direktorji domov. Namen dodatnih aktivnosti in animacij v domovih je, da se stari ljudje spoznajo med seboj v prijetnem okolju in se jim omogoči, da še naprej ostanejo v stiku s svojo strokovno preteklostjo, da so v stiku z okoljem ustanove in drugimi domovi za stare ljudi ter da si s temi aktivnostmi ohranjajo duševno in telesno zdravje. Animiranje se vse bolj profesionalizira. Trenutni trend je, da so v animiranje vključeni ljudje izven doma, strokovnjaki z različnih področij, ki ponujajo specializirane dejavnosti. Sicer pa izkušnje kažejo, da so najuspešnejše animacije tiste, ki so zanje odgovorni stari ljudje sami, animatorji pa jim le pomagajo pri koordiniranju in vzpodbujanju.

Objavljeno v: Michaëla Bobasch v Le Monde, 17.1.06.

Makedonija: Ugoden upokojitveni paket za makedonske člane parlamenta

Makedonski parlament je oktobra odobril zakon, ki omogoča članom parlamenta, da se upokojijo bolj zgodaj kot ostali državljani. Zakon, ki ga je podpisal tudi predsednik Branko Crvenkovski, zagotavlja moškim in ženskam, ki so delali vsaj dve leti v parlamentu, da se lahko upokojijo pri 55-ih oz. 53-ih. Preostalo prebivalstvo bo moralo delati dlje časa in se upokojiti kasneje. Po najnovjši zakonodaji se moški lahko upokojijo s 40 leti delovne dobe, ženske pa 35 leti. Za večino državljanov to pomeni, da se bodo moški upokojili pri 64-ih letih, ženske pa pri 62-ih. Prejšnji zakon je omogočal

upokojevanje moških pri 63-ih, žensk pa pri 60-ih. Poleg tega so parlamentarci poskrbeli tudi za ugodno finančno plat upokojitve. Izglasovali so, da bodo prejeli pokojnino v višini 36.000 denarjev – kar je skoraj 10.000 denarjev več kot trenutno najvišja pokojnina (26.880 denarjev) v državi. Nekateri izven parlamentarne stranke so objavile, da bodo vložile pritožbo na Ustavno sodišče.

Objavljeno v: Zoran Nikolovski, Southeast European Times, 11.10. 2005.

Mehika: Direktorica osnovne šole se je upokojila v visoki starosti

Živimo v času, ko bodo morali ljudje delati dlje, da bodo zagotovljene pokojnine v prihodnosti. Direktorica osnovne šole v Mehiki, Albina Cruces Vasquez, se je odločila, da se bo upokojila šele pri 102 letih. Poučevati je začela leta 1920 in to delo opravljala 85 let. Ob odhodu je dejala, da se sicer še ne želi upokojiti, vendar pa je čas, da da prostor novim idejam. Oblasti so se odločile, da bodo ulico v območju, kjer živi, poimenovala po njej.

Objavljeno v: CoverAGE, November 2005:15, Régis Mayer v Senioractu.com 17. nov. 2005.

Kanada: Upokojenca sta na loteriji zadel glavni dobitek

Thelma in Victor Hayes, oba stara 89 let, sta poročena že 63 let. Vedno sta na loteriji označila enake številke, nedavno pa sta se odločila, da jih bosta izbrala naključno. Nova kombinacija jima je prinesla glavni dobitek – 7,5 milijona kanadskih dolarjev. Denarja ne želita brezglavo zapravljati, on si želi le avto, ona pa najlonke. Kanadski upokojenski par se tudi ne želi preseliti iz doma za upokojence. Loterija v Onrariu in podjetje za igre na srečo pravita, da sta Hayesova najbrž najstarejši par, ki je kdaj zadel glavno nagrado na loteriji.

Objavljeno v: Toronto - RTV Slo, 24. avgust 2005 <http://www.rtvsl.si/zabava/>.